

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 2886
Ημερομ. Κατάθεσης: 2/10/2020

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΟΝΟΓΥΙΟΥ

Βουλευτής Ν. Κυκλάδων – ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΜΑ «Έγκαιρος Προγραμματισμός για το άνοιγμα Σμυριδωρυχείων Νάξου»

Καταθέτουμε Αναφορά την από 10^η Σεπτεμβρίου 2020 επιστολή του Δημάρχου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων κυρίου Δημητρίου Λιανού στην οποία εξηγεί τα πρόσφατα προβλήματα που επέφερε η μη λειτουργία των σμυριδωρυχείων της ορεινής Νάξου. Επίσης ο κύριος Δήμαρχος προτείνει να υπάρξει έγκαιρος προγραμματισμός για το άνοιγμα των ορυχείων.

Σημειώνουμε ότι τα ορυχεία αυτά αποτελούν την αποκλειστική πηγή εισοδήματος πολλών οικογενειών στα χωριά της ορεινής Νάξου, πράγμα που σημαίνει ότι είναι αναγκαία μια ολική αντιμετώπιση του προβλήματος της λειτουργίας τους.

Επισυνάπτεται η από 10/9/2020 επιστολή του Δημάρχου Νάξου και Μικρών Κυκλάδων

ΑΘΗΝΑ 25/9/2020

Η Αναφέρουσα Βουλευτής

ΜΟΝΟΓΥΙΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ & ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ
Γραφείο Δημάρχου
Ταχ. Δ/ση: Χώρα Νάξου, 84300
Τηλέφωνο: 2285360105
E-mail: press@naxos.gov.gr

Νάξος 10/09/2020

ΠΡΟΣ
Υφυπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Κ. Νικόλαο Ταγαρά

ΘΕΜΑ: Έγκαιρος προγραμματισμός για το άνοιγμα των σμυριδωρυχείων Νάξου

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΗ ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΟΡΥΧΕΙΩΝ ΣΜΥΡΙΔΑΣ ΝΑΞΟΥ

Η μεταλλευτική δραστηριότητα εξόρυξης και διάθεσης της ναξίας σμύριδας ρυθμίζεται από :

- Το Π.Δ. «Περί Κωδικοποίησης των κειμένων διατάξεων «περί Ναξίας Σμύριδος» (ΦΕΚ 408/Α/17.9.1935 και ΦΕΚ 429/Α/28.9.1935) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τα άρθρα 13 και 21 του Ν.4203/2013 «Ρυθμίσεις Θεμάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 235/Α/1.11.2013).
- Τις διατάξεις του από 27.5.1953 Βασιλικού Διατάγματος «περί των όρων πωλήσεως της Ναξίας σμύριδας» (ΦΕΚ 148/Α/4.6.1953), όπως τροποποιήθηκε με τα από 29.5.1954 (ΦΕΚ119/Α/11.6.1954) και από 17.2.1956 (ΦΕΚ 79/Α/2.3.1956) Βασιλικά Διατάγματα

ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η εξόρυξη και διάθεση στο εμπόριο της σμύριδας από την εποχή της τουρκοκρατίας τελούσε υπό την εποπτεία του Κράτους και ήταν αποκλειστικό προνόμιο των κατοίκων των χωριών της ορεινής Νάξου. Οι σμυριδεργάτες παραδίδουν το σμυρίγλι που εξορύσσουν στο κράτος και εκείνο το διαθέτει στο εμπόριο. Οι σμυριδεργάτες είναι ασφαλισμένοι στο πρώην ΙΚΑ νυν ΕΦΚΑ με βάση την ποσότητα της σμύριδας που παραδίδουν. Τα ασφάλιστρα πληρώνει το κράτος.

Για τη μεταφορά της σμύριδας από τα ορυχεία στις κρατικές αποθήκες στον όρμο της Μουτσούνας, όπου γινόταν το ζύγισμα και η φόρτωσή της στα πλοία, από το 1928 μέχρι το 1978 εγκαταστάθηκε και λειτουργούσε ένας εναέριος σιδηρόδρομος, ο οποίος ήταν στην ουσία ένα υπέργειο σύστημα μεταφοράς του υλικού, διπλής κατεύθυνσης με συρματοσχοίνα και βαγονέτα (κάτι σαν τα σύγχρονα τελεφερίκ). Σώζεται ως σήμερα, το τμήμα του εναέριου στα ορυχεία της περιοχής Απειράνθου μέχρι τον όρμο της Μουτσούνας όπου υπάρχουν οι εγκαταστάσεις με την τεράστια πετρελαιομηχανή έλξης καθώς και οι αποθηκευτικοί χώροι του προϊόντος. Το εναέριο αυτό σύστημα μεταφοράς έχει, από το 1989, κηρυχθεί διατηρητέο μνημείο. Από το 1978 η μεταφορά της σμύριδας γίνεται με φορτηγά αυτοκίνητα μέσα από δρόμους από τα ορυχεία στη Μουτσούνα.

Σήμερα, έξι χωριά στην ορεινή Νάξο έχουν απασχολούνται με την εξόρυξη σμύριδας. Η Κόρωνος, το Σκαδό, η Μέση, η Κεραμωτή, η Απειράνθος και ο Δανακός. Γύρω τους, σε μια μεγάλη έκταση βρίσκονται τα ορυχεία, περίπου 250 στον αριθμό.

Κάθε χρόνο ο αρμόδιος Υπουργός εκδίδει απόφαση για την ποσότητα της σμύριδας που θα παραληφθεί από το κράτος, το οποίο αναλάμβανε να την πωλήσει ακατέργαστη, εξασφαλίζοντας την ασφάλιση των εργατών. Η δραστηριότητα αυτή εποπτεύεται από το Γραφείο Σμυριδωρυχείων Νάξου που ανήκει στο Τμήμα Επιθεώρησης Μεταλλείων της Επιθεώρησης Νοτίου Ελλάδος. Η έδρα του γραφείου είναι στη Μουτσούνα της Νάξου, ενώ υπάρχουν αποθήκες του Δημοσίου στη Μουτσούνα και στο Καμπί Απειράνθου και εγκαταστάσεις εξόρυξης σμύριδας σε διάφορες περιοχές της ΒΑ Νάξου και άλλες

εγκαταστάσεις με σημαντικότερη το ανενεργό σήμερα εναέριο δίκτυο μεταφοράς της σμύριδας από τα ορυχεία στη Μουτσούνα. Οι αρμοδιότητες του Γραφείου Σμυριδωρυχείων Νάξου είναι τα θέματα εξόρυξης, διαλογής, αποθήκευσης, φύλαξης και πώλησης της Ναξίας Σμύριδας, σύμφωνα με την κείμενη περί σμύριδας νομοθεσία.

Ο κοινωνικός ρόλος και η σημασία της δραστηριότητας αυτής αναλύθηκε με ατράνταχτα επιχειρήματα από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο σε ομιλία του στο δημοτικό αμφιθέατρο, το έτος 2019, επί τη ευκαιρία ανάδειξης του σε επίτιμο Δημότη Νάξου και Μικρών Κυκλάδων.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Για πρώτη φορά το 2019, δεν εκδόθηκε η αναγκαία Υπουργική Απόφαση για το άνοιγμα των ορυχείων (Η ίδια τακτική ακολουθείται από το Υπουργείο και για το έτος 2020). Για να αποτραπούν οι δικαιολογημένες αντιδράσεις επετράπη μόνο η «μεταφρά-ζύγιση-απόθεση» ήδη εξορυχθείσας από παλιότερα (Απόφαση ΥΠΕΝ/ΥΠΡΓ/99121/12408/30-10-2019 Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας). Ακολούθως, με την απόφαση ΥΠΕΝ/ΔΟΙΚΔ/121741/9628/20-12-2019 Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας εγκρίθηκε η έκδοση χρηματικού εντάλματος των 399.700,00 ευρώ, για την πληρωμή των ως άνω σμυριδεργατικών δικαιωμάτων και ασφαλιστικών εισφορών της καθορισμένης προς παραλαβή ποσότητας.

Η διαδικασία όμως δεν ολοκληρώθηκε λόγω των περιορισμένων ημερών από την έκδοση της έως τη λήξη του έτους. Εάν είχε εκτελεστεί αυτό το ένταλμα οι σμυριδεργάτες θα είχαν ήδη αποζημιωθεί βάσει της ποσότητας που καθένας παρέδωσε. Αντί όμως, όπως θα ήταν το λογικώς αναμενόμενο, οι σμυριδεργάτες να αποζημιωθούν με βάση τις καταστάσεις του Γραφείου Σμυριδωρυχείων Νάξου εντός του τρέχοντος έτους, με έκπληξη πληροφορήθηκαν την θέσπιση διάταξης (άρθρ. 98 Ν 4685/2020) με την οποία ασφαλίζονται οι σμυριδορύκτες μόνο για 75 ημέρες ($150 \text{ στατήρες} / 2 = 75 \text{ ημέρες ασφάλισης}$) χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η ήδη παραδοθείσα από αυτούς ποσότητα!.

Ειδικότερα, με το άνω άρθρο 98 Ν 4685/2020 (ΦΕΚ Α' 92/2020) εγκρίθηκε δαπάνης ύψους 399.700,00 ευρώ που αντιστοιχεί στο σμυριδεργατικό δικαίωμα και τις αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές, αποκλειστικά για εργασίες διαλογής και παράδοσης εκατόν πενήντα (150) στατήρων σμύριδας Β' Ποιότητας από έκαστο δικαιούχο σμυριδορύκτη, εγγεγραμμένο στο οικείο μητρώο που τηρείται στο Τμήμα Επιθεώρησης Μεταλλείων, αποκλειστικά για το έτος 2019. Οι ασφαλιστικές εισφορές καταβάλλονται με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 96 του Κανονισμού Ασφάλισης π. ΙΚΑ- ETAM (υπουργική απόφαση 55575/1965, Β' 816).

Η μη ορθή αντιμετώπιση του θέματος και ο πλημμελής συντονισμός των Υπηρεσιών του Υπουργείου, δημιούργησε μία κατάσταση που έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές εμπιστοσύνης που πρέπει να διέπουν τις σχέσεις κράτους και πολιτών: Αφενός οι σμυριδορύκτες παρέδωσαν ποσότητα η οποία δεν υπολογίστηκε στην επιμέτρηση των ημερών ασφάλισης, αφετέρου η περιορισμένη ασφάλιση θίγει σημαντικά τα ασφαλιστικά δικαιώματα των σμυριδορυκτών, ιδίως αυτών που βρίσκονται κοντά στο όριο συνταξιοδότησης και έτσι θα καθυστερήσει ή, ενδεχομένως, απωλεσθεί το δικαίωμα τους αυτό. Αρκετοί από τους σμυριδορύκτες Νάξου, έχουν παραδώσει για το έτος 2019 ποσότητα μεγαλύτερη του μέσου όρου των 150 στατήρων ανά σμυριδορύκτη. Η ποσότητα αυτή έχει παραληφθεί ανεπιφύλακτα από το Γραφείο Σμυριδωρυχείων Νάξου.

Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που δημιουργείται από την ανωτέρω πολιτική (κλεισίματος των ορυχείων) είναι η οριστική απώλεια των δικαιωμάτων των σμυριδορυκτών αφού σύμφωνα με την παρ. 2 άρθρ. 20 ΠΔ της 5/17 Σεπτ. 1935 «Περί κωδικοποιήσεως των κειμένων διατάξεων "περί Ναξίας Σμύριδος» προβλέπεται ότι «...Τα επί των ορυχείων κατά την προηγουμένην παράγραφον δικαιώματα των εργατών αίρονται α) όταν απαγορευθή υφ' οιονδήποτε λόγον η εκ των ορυχείων τούτων εξόρυξις..... γ) όταν σμυριδορύκτης αφήση να παρέλθη διετία, χωρίς να εργασθή εις το ορυχείον, εις ό διεκδικεί δικαιώματα».

Η ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ:

Ο Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, ως εκ του Νόμου αρμόδιος για την υποστήριξη των επαγγελματικών και εργατικών δικαιωμάτων των δημοτών του και την φροντίδα της οικονομικής ανάπτυξης στην χωρική του περιφέρεια, βρίσκεται στο πλευρό των σμυριδορυκτών Νάξου, οι οποίοι πλήττονται, όχι

μόνο από την σοβούσα οικονομική κρίση, αλλά και από την απόφαση της Πολιτείας να καταργήσει στην ουσία την μεταλλευτική δραστηριότητα εξόρυξης σμύριδας και αναζητεί τρόπους επίλυσης του ζητήματος τόσο σε νομοθετικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο διαχείρισης και συντονισμού των συναρμόδιων υπηρεσιών. Ζητάμε από το Υπουργείο τον έγκαιρο προγραμματισμό για το άμεσο άνοιγμα των ορυχείων Νάξου για την εφετινή και τις επόμενες χρονιές, ώστε να μην απωλεσθούν τα δικαιώματα των σμυριδορυκτών και να διαφυλαχθεί η εργασιακή και κοινωνική ειρήνη στο νησί της Νάξου.

Ο Δήμαρχος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων

Λιανός Δημήτριος

**DIMITRIOS
LIANOS**

Digitally signed by
DIMITRIOS LIANOS
Date: 2020.09.10 12:43:07
+03'00'